

Kapitel 6

Utvecklingen av Svenska kyrkans ekonomi 2022

ANN-MARI HEDMAN OCH JAN ÖSTLUND

(Siffror inom parentes avser år 2021)

Årets resultat för Svenska kyrkan som helhet blev negativt 2022 och uppgick till -0,7 miljarder kronor, vilket är 4,4 miljarder kronor lägre än föregående år. Församlingarna lämnade dock ett positivt årsresultat under 2022 totalt sett, även om resultatet var betydligt lägre jämfört med året innan. Det lägre årsresultatet för Svenska kyrkan som helhet kan till större delen härledas till ett negativt finansnetto på nationell nivå. Detta finansnetto, som på nationell nivå påverkas av att de finansiella tillgångarna redovisas till verkligt värde¹, har påverkats av ett turbulent år på aktie- och räntemarknaderna till följd av kriget i Ukraina, en snabbt ökande inflation och kraftiga räntehöjningar. Även verksamhetens resultat (före finansiella poster) är lägre än föregående år för Svenska kyrkan som helhet, vilket främst beror på stigande verksamhetskostnader hos församlingarna i kombination med att intäkten från kyrkoavgiften samtidigt minskade något under 2022.

ORGANISATIONEN

Svenska kyrkans juridiska form är registrerat trossamfund. Det finns tre nivåer i Svenska kyrkan: församlingar och pastorat², stift och nationell nivå. Varje enhet är självständig och ansvarar själv för sin ekonomi och verksamhet. Det finns inga ägarrelationer mellan nivåerna. Svenska kyrkan som helhet kan därför inte ses som en koncern

-
- 1 Nationell nivå redovisar finansiella tillgångar till marknadsvärdet medan församlingarna redovisar sina motsvarande tillgångar till anskaffningsvärde.
 - 2 Församlingar med egen ekonomi och pastorat är ekonomiska enheter på Svenska kyrkans lokala nivå. Ett pastorat består av flera församlingar som samverkar inom pastoratets ekonomi. I den fortsatta framställningen i detta avsnitt används benämningen "församlingar" som samlingsbegrepp för lokala ekonomiska enheter.

och det finns ingen koncernredovisning för Svenska kyrkan. Den ekonomiska redovisningen nedan utgör aggregeringar av den ekonomiska statistiken på olika nivåer inom Svenska kyrkan.

FIGUR 1. ÅRETS RESULTAT FÖR SVENSKA KYRKAN PER NIVÅ 2022

FÖRSAMLINGAR OCH PASTORAT

ÅRETS RESULTAT

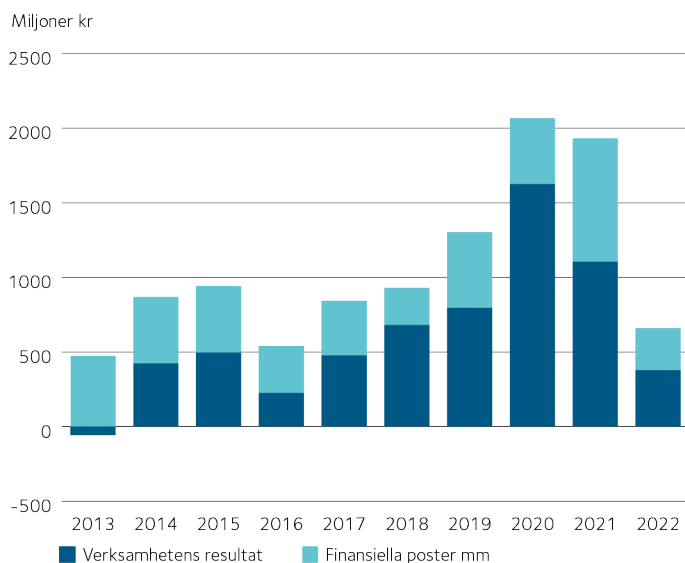
Årets resultat för församlingarna uppgick till 660 miljoner kronor, vilket var 1 272 miljoner kronor lägre jämfört med fjolåret. Verksamhetens resultat om 378 miljoner (1 103) var lägre än året innan. Det hänger främst samman med att intäkten från kyrkoavgiften minskade något under 2022, samtidigt som kostnadsökningstakten steg. Församlingarnas finansnetto sjönk betydligt under 2022 jämfört med året innan, vilket ska ses mot bakgrund av ett turbulent år på de finansiella marknaderna i en situation med mycket hög inflation och kraftiga räntehöjningar.

TABELL 1. ÅRETS RESULTAT, FÖRSAMLINGAR OCH PASTORAT

Miljoner kronor	2020	2021	2022	Förändr jmf fg år	
				Mkr	%
Intäkter	21 524	21 802	22 010	208	1,0%
Kostnader	-19 899	-20 699	-21 632	-933	-4,5%
Verksamhetens resultat	1 626	1 103	378	-725	-66%
Finansnetto mm	442	829	282	-547	-66%
Årets resultat	2 067	1 932	660	-1 272	-66%

Förändringar i tabellen som medför negativ resultatpåverkan anges med minustecken.

FIGUR 2. ÅRETS RESULTAT för församlingar och pastorat TOTALT 2013 – 2022

INTÄKTER

Församlingarnas verksamhetsintäkter ökade med 0,9 procent (1,3) eller 207 miljoner kronor jämfört med 2021. Intäkterna till begravningsverksamheten (inklusive begravningsavgift) ökade under 2022, medan intäkterna till den kyrkliga verksamheten (inklusive kyrkoavgift) däremot minskade något under samma år.

TABELL 2. VERKSAMHETSINTÄKTER ENLIGT FÖRSAMLINGARNAS TOTALA RESULTATRÄKNING

Miljoner kronor	2020	2021	2022	Förändr jmf fg år	
				Mkr	%
Kyrkoavgift	14 043	13 948	13 868	-80	-0,6%
Begravningsavgift	5 159	5 478	5 754	276	5,0%
Ekonomisk utjämning	-908	-887	-886	1	0,1%
Utdelning prästlönetillgångar	235	263	294	31	11,8%
Erhållna gåvor och bidrag	1 518	1 456	1 460	4	0,3%
Nettoomsättning	1 166	1 187	1 313	126	10,6%
Övriga verksamhetsintäkter	312	358	207	-151	-42,2%
Summa intäkter	21 525	21 803	22 010	207	0,9%

Under 2022 minskade församlingarnas intäkter från *kyrkoavgiften*³ med -0,6 procent (-0,7). Minskningen förklaras främst av att avgiftsunderlagets (den kommunalt beskattningsbara förvärvsinkomsten för Svenska kyrkans medlemmar) förändringstakt växlade ned till -0,1 procent under 2020. Det är första gången som avgiftsunderlaget har minskat mellan två år och det beror främst på den låga sysselsättningsnivå som rådde under pandemiåret 2020.

Intäkten från *begravningsavgiften* ökade med 5,0 procent under 2022, vilket var en något lägre ökningstakt än året innan. Invånarna betalade under 2022 begravningsavgift efter en och samma procentsats, 0,26 procent, i de kommuner i Sverige där Svenska kyrkan är begravningshuvudman (undantag är Stockholms och Tranås kommun).

Intäkten från kyrkoavgiften påverkas av minskat antal *medlemmar*, medan intäkten från begravningsavgift däremot är beroende av *invånarnas* beskattningsbara inkomster. Den genomsnittliga kyrkoavgiftssatsen för landet som helhet låg kvar på oförändrat 1,03 kronor per intjänad hundralapp (inklusive stiftsavgift) under 2022.

Utdelningen från prästlönetillgångar till församlingarna steg under 2022 med 11,8 procent. Utdelningen under 2022 gjordes till följd av

3 Kyrko- och begravningsavgift samlas in på samma sätt som en skatt och innehåller två delar, förskott och slutavräkning. 2022 års förskott baserades på 2020 års kommunalt beskattningsbara inkomster, som var färdiggranskade i november 2021. Det innebär att 2022 års kyrko- och begravningsavgift kan fastställas först när Skatteverket har granskat alla deklARATIONER för inkomstår 2022, det vill säga i november 2023. Samtidigt som Svenska kyrkan fick ett förskott för 2022 gjordes även en slutlig beräkning av 2020 års kyrkoavgift (som även den baserades på ett förskott, nämligen på 2018 års kommunalt beskattningsbara inkomst). Beloppet för slutavräkning avseende 2020 räknades därmed fram på grundval av skillnaden mellan medlemmarnas kommunalt beskattningsbara inkomster år 2020 och motsvarande inkomster år 2018, multiplicerat med den kyrkoavgiftssats som kyrkofullmäktige i församlingen hade fastställt för 2020.

2021 års förvaltning av tillgångarna. Förvaltningen gav ett högre resultat under 2021 än året innan, framför allt resultatet från finansiella investeringar. Förvaltningen av skog gav dock även den ett förbättrat resultat under 2021. Det finns stora skillnader i församlingarnas rätt till andelar i avkastningen. Dessa fastställda andelstal har sitt ursprung sedan långt tillbaka i tiden. Detta medför att vissa församlingar under ett år kan få en förhållandevis hög utdelning från tillgångarna, medan andra inte får någon utdelning alls.

Erhållna gåvor och bidrag kvarstod under året på oförändrad nivå, totalt sett. Gåvor till församlingarnas verksamhet och kommunernas driftbidrag till kyrkans förskolor ökade i omfattning, samtidigt som exempelvis vissa bidrag från stiftens minskade under året. Den största posten i detta intäktslag utgörs av kyrkoantikvarisk ersättning om 460 miljoner kronor, som är ett statligt bidrag som varit oförändrat sedan 2010.⁴

Nettoomsättningen ökade med 10,6 procent, där inte minst hyresintäkterna och intäkterna från näringsverksamhet ökade i nivå under 2022. Gravskötselintäkter och hyresintäkter utgör i nämnd ordning de två största intäktslagen inom nettoomsättningen.

Övriga verksamhetsintäkter, slutligen, minskade med drygt 42 procent under året. Sistnämnda intäktslag innehåller intäkter som inte ingår i församlingarnas löpande verksamhet, exempelvis reavinst vid fastighetsförsäljning och försäkringsersättningar.

KOSTNADER

Kostnaderna i församlingarnas resultaträkning ökade under 2022 med 933 miljoner kronor eller 4,5 (4,0) procent jämfört med 2021. Kommunernas kostnadsökningstakt under samma år uppgick till 4,9 (3,6) procent. Jämfört med den kostnadsnivå som rådde under 2019 (strax innan coronapandemin bröt ut) så ökade församlingarnas kostnader med 3,3 procent under 2022.

Personalkostnaderna, som ökade med 2,4 (4,5) procent, utgör nästan 60 procent av de totala kostnaderna och är därmed den enskilt största kostnadsposten i resultaträkningen. Antalet anställda (omräknat till heltidstjänster) bland församlingarna uppgick till 20 941 under 2022, vilket var 58 färre jämfört med fjolåret. Den genomsnittliga personalkostnaden per anställd ökade med 2,7 (5,0) procent. Lönerrevisionen 2021 omfattade båda åren 2020 och 2021 eftersom lönerrevisionen uteblev under 2020.

⁴ Svenska kyrkan får varje år kyrkoantikvarisk ersättning från staten, som ska användas till antikvariska överkostnader i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena (kyrkobyggnader, kyrkliga inventarier, kyrkotomter och begravningsplatser). Den statliga ersättningen uppgick till 460 miljoner kronor år 2022.

Övriga externa kostnader ökade med 587 miljoner kronor eller 8,1 (3,4) procent, vilket var i nivå med den inflationstakt på helårsbasis som rådde under 2022.

Församlingarnas driftskostnader redovisas efter en redovisningsmodell som har församlingarnas grundläggande uppgift, det vill säga att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission, i fokus. Eftersom redovisningsmodellen innehåller interna poster i både intäkter och kostnader, överensstämmer inte summan intäkter och kostnader i driftsredovisningen med resultaträkningens intäkter och kostnader. För 2022 fördelar sig driftskostnaderna enligt tabellen nedan.

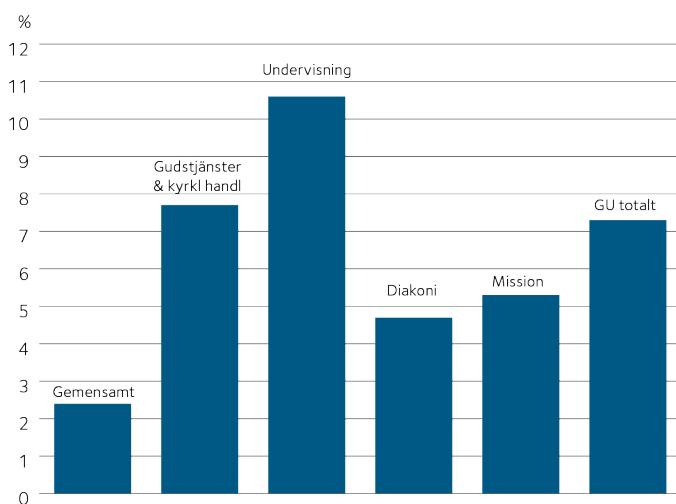
TABELL 3. KOSTNADER ENLIGT FÖRSAMLINGARNAS DRIFTSREDOVISNING

Miljoner kronor	Förändr jmf fg år					
	2020	2021	2022	Mkr	%	Andel 2021
Grundläggande uppgiften	6 635	6 810	7 314	504	7,4%	44%
Övrig kyrklig verksamhet	1 613	1 662	1 680	18	1,1%	10%
Styrning och ledning	765	913	848	-65	-7,1%	5%
Stödjande verksamhet	6 383	6 560	6 871	311	4,7%	41%
S:a kyrklig verksamhet	15 396	15 945	16 713	768	4,8%	100%
Begravningsverksamhet	5 546	5 838	6 124	286	4,9%	
Summa kostnader	20 942	21 783	22 837	1 054	4,8%	

Pandemiåren 2020–2021 innebar betydligt lägre kostnader, eftersom antalet möten och sammankomster till följd av restriktioner var betydligt färre än tidigare år. Upphävda restriktioner för dessa sammankomster har därefter, under 2022, medfört en uppväxling av kostnaderna inom den grundläggande uppgiften. Trots den kostnadsökningen nådde dessa kostnader under 2022 ändå inte riktigt upp till den nivå som gällde året innan pandemin drabbade samhället (2019). Kostnaderna inom området Styrning och ledning minskade däremot under 2022 efter det högre kostnadsläge som rådde året före till följd av kyrkovalet, som inträffar vart fjärde år. Den sammantagna ökningstakten av kostnaderna inom den kyrkliga verksamheten om 4,8 procent motsvarade nästan den ökningstakt som begravningsverksamhetens kostnader höll under 2022. Stödjande verksamhet i driftsredovisningen omfattar stödfunktioner till den grundläggande uppgiften som exempelvis administration och kostnader för fastigheter och lokaler. I tabell 3 ovan syns att den stödjande verksamheten tar, med sina betydande kostnader för fastighetsförvaltning, nästan lika stora resurser i anspråk som den grundläggande uppgiften.

Den grundläggande uppgiften utgör det enskilt största området inom den kyrkliga verksamheten. Kostnaderna uppgick till 7,3 (6,8) miljarder kronor 2022 och innehåller kostnader som knyter an till församlingarnas uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Kostnaderna för gudstjänster uppgick till 2,8 miljarder, för undervisning till 2,3 miljarder och för diakoni och mission till 1,4 miljarder kronor år 2022. Figur 3 nedan visar förändringen av kostnaderna per verksamhet under 2022 jämfört med 2021.

FIGUR 3. FÖRÄNDRING AV KOSTNADER INOM DEN GRUNDLÄGGANDE UPPGIFTEN I PROCENT 2021–2022

Det var framförallt kostnaderna inom undervisningsområdet som ökade kraftigt under 2022, särskilt inom konfirmandverksamheten och ungdomsverksamheten (13–25 år). I Figur 3 syns också att kostnaderna för gudstjänster och kyrkliga handlingar även de höll en hög ökningstakt under samma år.

FINANSNETTOT

Finansnettot (skillnaden mellan finansiella intäkter och kostnader) uppgick till 282 miljoner kronor. Detta var 547 miljoner kronor lägre jämfört med 2021, där realisationsresultatet vid försäljning av aktier och aktiefonder sjönk med 431 miljoner kronor under 2022.

KAPITAL

De totala tillgångarna hos församlingarna ökade under året med 1,3 miljarder kronor till 46,3 miljarder kronor. Av nämnda tillgångsökning är 1,0 miljarder placerade i fasta anläggningstillgångar och 0,5 miljarder i finansiella anläggningstillgångar. Omsättningstillgångarna minskade däremot i värde under året med 0,2 miljarder kronor. Det är framför allt värdet på församlingslokaler samt kyrkogårdar och krematorier som ökat under året. Utökningen av balansomslutningen har finansierats både genom tidigare nämnda överskott i verksamheten och genom nya lån hos kreditinstitut.

TABELL 4. BALANSRÄKNING FÖRSAMLINGAR OCH PASTORAT

Miljoner kronor	Förändr jmf fg år				
	2020	2021	2022	Mkr	%
Materiella anläggningstillgångar	19 647	20 558	21 606	1 048	5,1%
Finansiella anläggningstillgångar	10 424	11 428	11 946	518	4,5%
Omsättningstillgångar	12 389	12 965	12 750	-215	-1,7%
S:a tillgångar	42 460	44 951	46 302	1 351	3,0%
Eget kapital	34 047	35 973	36 618	645	1,8%
Avsättningar	51	46	19	-27	-58,7%
Korta o långa skulder	8 362	8 932	9 665	733	8,2%
S:a eget kap o skulder	42 460	44 951	46 302	1 351	3,0%

Rörelsekapitalet minskade under året med 517 miljoner kronor till 7,4 miljarder kronor. Med rörelsekapital avses här omsättningstillgångar minskat med kortfristiga skulder. Reduceringen av rörelsekapitalet under 2022 beror främst på att värdet på de kortfristiga skulderna ökade, men också på att värdet på omsättningstillgångarna samtidigt sjönk. Församlingarnas rörelsekapital motsvarade i genomsnitt 6,8 (7,3) månaders kyrkoavgiftsnetto⁵ vid utgången av året. Men spridningen mellan församlingarna är stor. 20 (16) procent av enheterna hade ett rörelsekapital som motsvarade mindre än en månads kyrkoavgiftsnetto, medan 36 (37) procent av enheterna hade ett kapital som översteg ett belopp som motsvarar mer än ett års kyrkoavgiftsnetto. Församlingar som hade ett negativt rörelsekapital vid utgången av 2022 var 89 (64) stycken till antalet.

⁵ Kyrkoavgiftsnettot består av församlingens/pastoratets intäkt från kyrkoavgiften efter avräkning mot utjämningsystemet, det vill säga den summa kyrkoavgiftsmedel som Svenska kyrkans nationella nivå månatligen betalar ut till församlingen/pastoratet.

STIFTEN

Stiftens totala verksamhetsintäkter minskade under året med 1,1 procent, varav intäkten från kyrkoavgiften minskade med 0,8 procent. I och med att verksamhetskostnaderna samtidigt ökade under året, blev verksamhetens resultat för stiftet märkbart lägre 2022 jämfört med året innan. I likhet med vad fallet var för församlingarna så försämrades även stiftets finansnetto under samma år. Sammantaget blev stiftets årsresultat för 2022 72 miljoner kronor lägre jämfört med året innan.

TABELL 5. ÅRETS RESULTAT FÖR STIFTEN

Miljoner kronor				Förändr jmf fg år	
	2020	2021	2022	Mkr	%
Intäkter	1 427	1 418	1 402	-16	-1,1%
Kostnader	-1 364	-1 356	-1 380	-24	-1,8%
Verksamhetens resultat	63	62	22	-40	-65%
Finansnetto mm	34	59	27	-32	-54%
Årets resultat	97	121	49	-72	-60%

Förändringar i tabellen som medför negativ resultatpåverkan anges med minustecken.

Omslutningen på stiftens balansräkningar är i stort sett oförändrad jämfört med året innan. Eget kapital har ökat till följd av årets resultat, medan de kortfristiga skulderna har minskat under loppet av 2022. Skillnaden i finansiell styrka varierar mellan stiftet. Jämfört med församlingarna så har stiftet en betydligt lägre andel av tillgångarna bundna i byggnader, mark och inventarier.

TABELL 6. BALANSRÄKNING FÖR STIFTEN

Miljoner kronor				Förändr jmf fg år	
	2020	2021	2022	Mkr	%
Materiella anläggningstillgångar	317	323	328	5	1,5%
Finansiella anläggningstillgångar	739	701	885	184	26,2%
Omsättningstillgångar	846	1 026	844	-182	-17,7%
S:a tillgångar	1 902	2 050	2 057	7	0,3%
Eget kapital	1 453	1 574	1 623	49	3,1%
Avsättningar	30	23	19	-4	-17,4%
Korta o långa skulder	419	453	415	-38	-8,4%
S:a eget kapital och skulder	1 902	2 050	2 057	7	0,3%

NATIONELL NIVÅ

Årets resultat 2022 var negativt och uppgick till -1 392 miljoner kronor. Den nationella nivåns årsresultat påverkas i väsentlig utsträckning av avkastningen på det gemensamma kapital som förvaltas på nationell nivå (finansnettot). Verksamhetens resultat för år 2022 uppgick till 41 miljoner kronor. Huvudkomponenterna i resultatet sammanfattas i tabell 7 nedan.

TABELL 7. NATIONELL NIVÅS RESULTATRÄKNING

Miljoner kronor				Förändring jmf fg år	
	2020	2021	2022	Mkr	Procent
Avgift gemensam verksamhet	980	983	981	-1	0%
Insamlade medel	159	158	259	101	64%
Erhållna bidrag	301	261	199	-62	-24%
Övriga intäkter	117	180	168	-12	-7%
Summa intäkter	1 558	1 582	1 607	25	2%
Utveckl.samarbete/bistånd	-266	-244	-225	19	8%
Övriga lämnade bidrag	-181	-185	-127	59	32%
Externa kostnader	-509	-642	-574	68	11%
Personalkostnader	-450	-466	-459	7	2%
Avskrivningar	-12	-13	-14	-1	-5%
Summa kostnader	-1 419	-1 551	-1 398	153	10%
Utjämnning och kyrkoantikvarisk ersättning	-216	-263	-167	96	37%
Verksamhetens resultat	-77	-232	41	274	118%
Finansnetto	410	1 960	-1 263	-3 223	-164%
Kyrkounderhållsbidrag	-100	-100	-100	0	0%
Förändring ändamålsbest. medel	2	10	-71	-80	813%
Årets resultat	235	1 638	-1 392	-3 030	-185%

Avgift gemensam verksamhet är den del av kyrkoavgiften som finansierar verksamhet på nationell nivå. Avgiften uppgår till 7 öre per 100 kronor av avgiftsunderlaget och var oförändrad jämfört med föregående år.

Nationell nivå har även andra intäkter som finansierar verksamheten: *insamlade medel* och *erhållna bidrag* (framför allt inom den internationella verksamheten) samt *övriga intäkter*, som till största del består av ersättning från församlingarna för tillhandahållande av gemensam digital infrastruktur och gemensamma administrativa system. Under 2022 var insamlade medel högre än tidigare,

framför allt beroende på Act Svenska kyrkans insamling till Ukraina. Erhållna bidrag var däremot lägre än tidigare. År 2020 och 2021 fick Svenska kyrkan flera statliga bidrag med anledning av pandemin och bidragen från Sida till Act Svenska kyrkan var högre då. Även under 2022 har Svenska kyrkan fått statliga bidrag att fördela till församlingar med anledning av pandemin och med anledning av de flyktingar som sökt sig till Sverige på grund av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Europeiska socialfonden har dessutom gett bidrag till arbetsmarknadsinsatser i församlingar.

Nationell nivå har *kostnader* för löpande verksamhet som ekumenisk samverkan, forskning, undervisning och lärande, diakonal utveckling, hållbarhetsfrågor, Svenska kyrkan i utlandet och utbildning för tjänst i Svenska kyrkan. Inom utvecklingsarbetet för digitalisering och samverkan finns bl.a. kostnader för gemensam IT-plattform, gemensamma administrativa system, gemensam nationell nätförbindelse och Svenska kyrkans löneservice. I kostnaderna ingår också *bistånd* inom den internationella verksamheten. Bistånd och *övriga lämnade bidrag* är beroende av hur mycket insamlade medel och erhållna bidrag nationell nivå har fått under året. Under åren 2020 och 2021 fördelades pandemistöd till församlingar och stift och därför var övriga lämnade bidrag högre då än under 2022. *Externa kostnader* var också högre under 2021 eftersom det var kyrkoval det året. Från och med 2021 är inomkyrkliga tjänster inte momspliktiga och därmed ökade både intäkter och kostnader jämfört med tidigare år.

Utjämnning på församlingsnivå avser nettot av inkomst- och kostnadsutjämnning mellan församlingarna. I det nya utjämnningssystemet är inte glesbygdsbidrag och diakonibidrag självfinansierande utan finansieras genom avgiften för gemensam verksamhet och det gemensamma kapitalet. Det gemensamma kapitalet finansierar även kyrkunderhållsbidraget (se egen rad i resultaträkningen). *Utjämnning på stiftsnivå* består av kostnader i form av stiftsbidrag samt intäkter i form av utdelning från prästlönertillgångar. *Kyrkoantikvarisk ersättning* är ett statligt bidrag som främst används till renoveringar av församlingarnas kyrkobyggnader. Den statliga ersättningen uppgick 2022 till 460 miljoner kronor varav 428 miljoner kronor vidareförmedlades till församlingarna och resterande medel nyttjas kommande år.

Det negativa finansnettot för 2022 uppgick till -1 263 miljoner kronor. 2022 var ett turbulent år på aktie- och räntemarknaderna till följd av kriget i Ukraina, snabbt ökande inflation och kraftiga räntehöjningar. Finansnettot, som på nationell nivå påverkas av att de finansiella tillgångarna redovisas till verkligt värde, har varit positivt under den föregående tioårsperioden med ett särskilt bra resultat år 2021.

HUR GICK DET DÅ FÖR SVENSKA KYRKAN PÅ TOTALEN?

Som inledningsvis nämnts finns det ingen koncernredovisning för Svenska kyrkan, men det är ändå möjligt att utifrån redovisningen ovan för församlingar och pastorat, stift samt nationell nivå ställa samman en total resultaträkning för Svenska kyrkan på aggregerad nivå. För redovisningsåret 2022 får man då, efter eliminering av interna mellanhavanden mellan de olika nivåerna, följande bild:

TABELL 8. ÅRETS RESULTAT TROSSAMFUNDET SVENSKA KYRKAN

Miljoner kronor				Förändr jmf fg år	
	2020	2021	2022	Mkr	%
Intäkter	23 935	24 234	24 546	312	1,3%
Kostnader	-22 422	-23 400	-24 204	-804	-3,4%
Verksamhetens resultat	1 513	834	342	-492	-59%
Finansnetto mm	887	2 856	-1 025	-3 881	
Årets resultat	2 400	3 690	-683	-4 373	

Förändringar i tabellen som medför negativ resultatpåverkan anges med minustecken.

Årets resultat, inklusive finansnetto, för hela trossamfundet uppgick således till -0,7 miljarder kronor 2022, vilket är 4,4 miljarder kronor lägre än föregående år. Det betydligt lägre årsresultatet för Svenska kyrkan kan till större delen härledas till det negativa finansnetto på nationell nivå som redovisats ovan. Även verksamhetens resultat (före finansiella poster) är lägre än föregående år för Svenska kyrkan som helhet, vilket som tidigare nämnts främst beror på stigande verksamhetskostnader hos församlingarna i kombination med att intäkten från kyrkoavgiften samtidigt minskade något under 2022.

DE NÄRMASTE ÅREN

2022 års minskning av intäkten från kyrkoavgiften om -0,6 procent berodde till stor del på den mycket låga sysselsättningsnivå som rådde i landet under pandemiåret 2020, vilken bidrog till att medlemmarnas beskattningsbara inkomster minskade något jämfört med året innan. Intäktsminskningen under 2022 var dock relativt måttlig, trots den stora nedgången i sysselsättningen under 2020. Det hänger samman med att permitteringslöner (löner som inte motsvaras av någon arbetsinsats) betalades ut under 2020, vilket i sig fick en positiv effekt på samma års skatteunderlag. Under 2021 minskade smittspridningen i samhället som en följd av att vaccinationstakten ökade, vilket fick en tydligt positiv effekt på sysselsättningsnivån i Sverige under samma år. Detta är det huvudsakliga skälet till att 2023 års intäkt från kyrkoavgiften ökar med 5,4 procent jämfört med året innan.

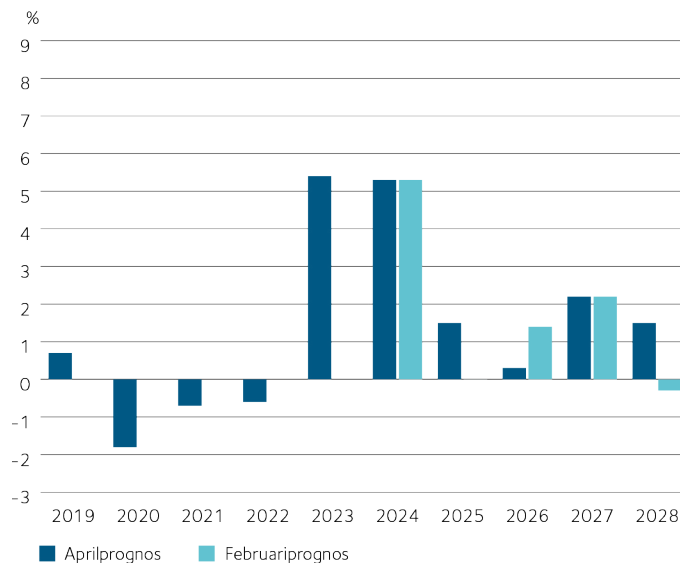
Lönesumman ökade starkt även under 2022 till följd av återhämtningen efter pandemin, men mot slutet av det året började antalet arbetade timmar att bromsa in. Den höga inflationen och de snabba räntehöjningarna bidrog till att bromsa efterfrågan i ekonomin och under det sista kvartalet 2022 föll svensk BNP. I likhet med produktionen i samhället fortsätter skatteunderlaget enligt prognosen att bromsa in under 2023, men håller ändå en ökningstakt under året som ligger i nivå med historisk utveckling. Det är främst de delar av efterfrågan som är räntekänsliga, det vill säga hushållens konsumtion och bostadsinvesteringarna, som bidrar till att BNP i år väntas minska med 1,0 procent. Även under 2024 förändras skatteunderlaget i linje med historisk utveckling. Det är framför allt lönesummans bidrag som håller tillbaka utvecklingen under 2023 och 2024. I år och nästa år får även kraftiga uppräknings av grundavdragen, som görs till följd av indexeringar efter prisbasbeloppet, en återhållande effekt på skatteunderlaget. Under åren 2025–2026 väntas skatteunderlaget sedan öka mer till följd av fler arbetade timmar i ekonomin, drivet av minskade reallöner. På grund av den höga inflationen ökar det reala skatteunderlaget i en lägre takt än genomsnittet under de senaste tio åren, där 2023 utmärker sig som ett mycket svagt år med en real minskning av skatteunderlaget om 2,5 procent.⁶

Aktuell prognos från Sveriges kommuner och regioner (SKR) visar en starkare utveckling av skatteunderlaget än den som publicerades i februari tidigare i år. Lönesummans utveckling hittills i år och läget på arbetsmarknaden indikerar en starkare utveckling 2023 än tidigare prognos. Nedrevideringen av skatteunderlagets utveckling som sedan görs för 2024 beror på att SKR nu räknar med större ökning av grundavdraget i beräkningen då prisbasbeloppet ökar markant nästa år. Skatteunderlagets utveckling är sedan uppreviderad för båda åren 2025 och 2026, vilket är följderna av att lägre reallöner antas komma att öka arbetskraftutbudet framöver.

De förändringar i SKR:s skatteunderlagsprognos per april 2023 som nämnts ovan, i kombination med det faktum att Svenska kyrkans medlemstapp under 2022 blev mildare än prognostiserat, leder till justeringar i prognosen avseende intäkten från kyrkoavgiften enligt figur 4 nedan (jämför april- och februariprognos).

6 Sveriges kommuner och regioner, cirkulär 2023/20

FIGUR 4. ÅRLIG FÖRÄNDRING AV KYRKOAVGIFTSINTÄKT (INKL. SLUTAVRÄKNING)

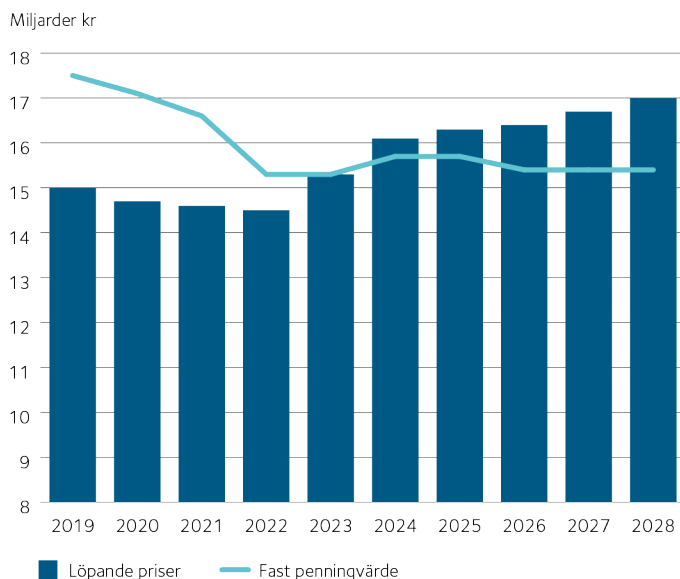

Upprevideringen av intäkten för 2025 i denna prognos beror främst på att SKR justerat upp 2023 års lönesumma i aktuell skatteunderlagsprognos och till en mindre del på att medlemsutvecklingens utfall 2022 blev lite bättre än prognostiserat. För 2026 är intäktsprognosen sedan nedjusterad mot bakgrund av tidigare nämnda ökning av grundavdraget, vilket håller tillbaka 2024 års skatteunderlag. Den nya bedömning om arbetskraftsutbudets ökning som SKR gjort för åren 2025 och 2026 får slutligen positiv påverkan på intäktsprognosen för båda åren 2027 och 2028. Slutavräkningen på 2025 års kyrkoavgift håller samtidigt tillbaka intäktsutvecklingen för 2027 i denna prognos, eftersom den slutliga avgiften för 2025 under utbetalningsåret 2027 räknas av mot ett förskott för 2025 som i denna prognos är högre än i tidigare prognos.

Nivån på kyrkoavgiftsintäkten påverkas således av medlemmarnas inkomster med två års eftersläpning. Exempelvis ligger medlemmarnas inkomster år 2022 till grund för Svenska kyrkans intäkt från kyrkoavgiften år 2024.

Figur 5 nedan visar de totala intäktsbeloppen för åren fram till 2028, där effekterna av den årliga förändringen av intäkten från kyrkoavgiften enligt figur 3 är inräknade. Intäktsutvecklingen visas både i löpande priser (staplar) och i fast pris per 2023 (linje). Utvecklingen i fast pris är beräknad efter inflationsmättet KPIF (KPI med fast ränta).

FIGUR 5. KYRKOAVGIFTSINTÄKT FÖR SVENSKA KYRKAN (FÖRSAMLINGAR OCH STIFT)

I Figur 5 syns, uttryckt i löpande priser, en stigande utveckling på intäkten under kommande år. Med anledning av den höga inflationen väntas dock den reala intäktsutvecklingen däremot bli relativt stillastående under prognosperioden. Den reala intäktsnivån år 2028 väntas i denna prognos endast bli marginellt högre jämfört med innevarande år. Denna utveckling ställer krav på fortsatta kostnadsanpassningar inom Svenska kyrkan under kommande år.

Ekonomisk statistik för enskilda församlingar och pastorat och för församlingar och pastorat på aggregerad nivå finns tillgänglig i visualiserings- och analysverktyget VisA som tillhandahålls inom Svenska kyrkan. Om du har Microsoft 365 och har en Svenska kyrkans e-postadress har du också tillgång till verktyget. På Kornet, under sökväg Verksamhetsstöd/Statistik, finns det information om hur du kommer igång med VisA. Vid behov av support i samband med inloggning, kontakta Svenska kyrkans kanslistöd tel. 010 - 18 19 200.